

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
शनिवार, दिनांक २५ मार्च, २०२३
(सकाळी ११-०० ते ११-४५ वाजेपर्यंत)

(गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २५९ अन्वये अंतिम आठवडा प्रस्ताव) —

सर्वश्री अंबादास दानवे, सतेज उर्फ बंटी पाटील, एकनाथराव खडसे, सचिन अहिर, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, शशिकांत शिंदे, अॅड. अनिल परब, सर्वश्री अभिजीत वंजारी, विक्रम काळे, डॉ.मनिषा कायंदे, सर्वश्री राजेश राठोड, अनिकेत तटकरे, जयंत पाटील, नरेंद्र दराडे, डॉ.वजाहत मिर्झा, सर्वश्री सतीश चव्हाण, विलास पोतनीस, डॉ.प्रज्ञा सातव, सर्वश्री अमोल मिटकरी, आमश्या पाडवी, जयंत आसगावकर, अरुण लाड, सुनिल शिंदे, धीरज लिंगाडे, सुधाकर अडबाले, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २५९ अन्वये अंतिम आठवडा प्रस्ताव — (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्याची ढासळलेली कायदा व सुव्यवस्था, मोठ्या शहरात संघटीत गुन्हेगारीत झालेली वाढ, वाळूमाफिया, मुरुममाफियांची वाढलेली दादागिरी, गॅंगस्टरशी संबंध असलेल्या ठाणे महानगरपालिकेतील सहाय्यक आयुक्तावर पोलीस कारवाई करण्यात अक्षम्य दिरंगाई झाली असणे, खंडणी टोळ्या सक्रीय झाल्याने उद्योजक, व्यावसायिकांमध्ये पसरलेले भीतीचे वातावरण, छत्रपती संभाजीनगरमध्ये कोयता गॅंगची पसरलेली दहशत, जनतेतून तीव्र विरोध होत असल्याने आंतरधर्मीय समिती बरखास्त करण्याची आवश्यकता, आंतरधर्मीय कुटुंबात घरगुती हिंसाचाराला वेगळे स्वरूप दिले जात असल्याने सामाजिक अशांतता निर्माण झाली असणे, नामांतर वादातून समाज भावना भडकावण्याचा होत असलेला प्रयत्न, पोलिसांवर पडणारा ताण, पोलिसांच्या घरांचा प्रलंबित प्रश्न, पोलीस दलातील बढत्या, बदल्या रखडल्याने पोलीस दलात पसरलेला असंतोष, राज्यात लोकप्रतिनिधी व खाजगी व्यक्तींकडून झालेला गोळीबार, राजकीय कार्यकर्ते, लोकप्रतिनिधींवर होणारे हल्ले व सुडबुध्दीने होणारी कारवाई, राज्यात संचार आणि विचार स्वातंत्र्याचा होत असलेला संकोच, पत्रकारांची झालेली हत्या, लव्हजिहाद, अपहरण, दरोडे, सायबर गुन्हे, घरफोड्या यासारख्या गुन्ह्यांना आळा घालण्यात आलेले अपयश, अंमली पदार्थ, गुटखा व्यापार, जुगार, मटका या अवैध धंद्यात झालेली अपरिमित वाढ, अल्पवयीन मुले, मुली व महिलांवरील अत्याचाराच्या घटनांमध्ये झालेली वाढ, शक्ती कायद्याची रखडलेली अंमलबजावणी, हरवलेल्या महिलांचा शोध घेण्यात आलेले अपयश, बालविवाहाला प्रतिबंध घालण्यात सरकारला

येत असलेले अपयश, सरकारने कॉपीमुक्त अभियानाची घोषणा केली असली तरी दहावी व बारावी परिक्षेत मोठ्याप्रमाणावर कॉपी व प्रश्नपत्रिका फोडण्याचे झालेले प्रकार, अवैध सावकारीला प्रतिबंध घालण्यात सरकारला आलेले अपयश, राज्याच्या विविध विभागात भ्रष्टाचार व अनियमिततांची प्रकरणे उघडकीस येऊनही सरकार चौकशी करण्याबाबत सकारात्मक नसणे, हिंदुहृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे समृद्धी महामार्गाच्या कामात हजारो कोटी रुपयांच्या उघडकीस आलेल्या गौण खनिज घोटाळ्याची चौकशी करण्याची आवश्यकता, मदत व पुनर्वसन विभागात आपत्कालीन कामाच्या नावाखाली झालेला ७७०० कोटींच्या कामाचा घोटाळा, जळगावातील कुबेर ऑनलाईन, मटका रॅकेट, आदिवासी विकास विभागातील भ्रष्टाचारी उपायुक्त व अतिरिक्त आयुक्तांना सेवेत घेऊन कार्यकारी पदावर केलेली नेमणूक, महाज्योती, बार्टी, सारथी व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्या ढिसाळ कारभारामुळे बेरोजगार वर्ग निराश होणे, तसेच सध्या साथीच्या रोगात वाढ झाली असून त्यात अजून नवीन साथीच्या रोगाची भर पडणे, H३ N२ या रोगात वाढ होत असताना करोनानंतर डोसमुळे हृदय विकार, श्वसनाचे विकार व इतर शारिरीक व्याधी मध्ये वाढ होणे, त्याची सरकारने घ्यायची गांभीर्याने दखल, वेगवेगळ्या योजनेतून मोफत आरोग्य सेवा, शस्त्रक्रिया, औषधे याची सरकारने जाहिरात करणे, परंतु प्रत्यक्षात लाभ न मिळणे, मुख्यमंत्री सहायता निधीमध्ये निकषात न बसलेले प्रस्ताव मंजूर केल्यामुळे निधीची कमतरता त्यामुळे पात्र गरीब जनतेवर होत असलेला अन्याय, रुग्णालयातून मानवी अवयव तस्करीचे होत असलेले गुन्ह्या प्रकरणी आवश्यक असलेल्या गरीबांना न्याय न मिळणे, असाध्य रोगासाठी रुग्णांना टाटासारख्या रुग्णालयावर अवलंबून न राहता तशाच प्रकारची विभागीय रुग्णालये सुरु करण्याची होत असलेली मागणी, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

(क) गुरुवार, दिनांक ९ मार्च, २०२३ रोजीच्या तारांकित प्रश्नोत्तराच्या यादीतील राखून ठेवण्यात आलेला श्री.कपिल पाटील, वि.प.स. यांचा " राज्यात जातनिहाय जनगणना करण्याबाबत" या विषयावरील तारांकित प्रश्न क्रमांक १७३०९

(ख) तारांकित प्रश्न

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

- (१) मुख्यमंत्री : "कोकण रेल्वे कॉर्पोरेशन लिमिटेड यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) उप मुख्यमंत्री तथा वित्त मंत्री : "भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचे (१) महाराष्ट्र शासनाद्वारे लोकसेवांचे वितरण यावरील अहवाल तसेच (२) Special Audit Report On Brihanmumbai Municipal Corporation" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) वैद्यकीय शिक्षण मंत्री : "सातारा जिल्ह्यातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या उभारणी करण्यासाठी कृष्णानगर पाटबंधारे वसाहतीमध्ये कृष्णा खोरे विकास महामंडळाची सुमारे ६३ एकर जागेतील भंगार मालाची अनधिकृतपणे विक्री करून कोट्यवधी रुपयांचा केलेला भ्रष्टाचार" या विषयावरील श्री.शशिकांत शिंदे, वि.प.स. यांनी उपस्थित केलेली म.वि.प. नियम १०१ अन्वये लक्षवेधी सूचना क्रमांक ५१८ वरील चर्चेच्यावेळी दिनांक २९ डिसेंबर, २०२२ रोजी दिलेल्या आश्वासनानुसार अधिक माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवतील.
- (४) इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री : "महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ, मर्यादित (मुख्य कंपनी) व शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ, मर्या. (उपकंपनी) यांचा एकत्रित वार्षिक अहवाल तसेच मुख्य कंपनी व उपकंपनीचे सन २०१९-२०२० चे वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : "दोन्ही सभागृहांनी संमत केलेल्या विधेयकांना राज्यपालांची अधिसंमती मिळाल्याचे जाहीर करण्यात येईल."

चार : विधानपरिषद विनंती अर्ज समितीचा अहवाल सादर करणे —

"अकोला वाशिम, बुलढाणा व यवतमाळ जिल्ह्यातील हायब्रिड ॲन्युईटी मोड योजनेतर्गत मंजूर कामामध्ये झालेल्या गैरकारभाराबाबत" या विषयावरील श्रीमती मनिषा कायंदे, वि.प.स. यांच्या विनंती अर्जावरील विधानपरिषद विनंती अर्ज समितीचा अहवाल.

पाच : म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने —

(मंगळवार, दिनांक २१ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेले प्रलंबित म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनेचे निवेदन) — [अनुक्रमांक (१)] —

(१) श्री.शशिकांत शिंदे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ३२ वर महसूल मंत्री निवेदन करतील :-

गायराण जमिनीवरील अतिक्रमण काढण्यासंदर्भात शासनाने बजावलेल्या नोटीसबाबत.

(गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली प्रलंबित म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनेचे निवेदन) — [अनुक्रमांक (२)] —

(२) श्री.जयंत पाटील, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ४१ वर सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री निवेदन करतील :-

रायगड जिल्हा रुग्णालयाच्या दुरुस्तीचे काम मागील १० वर्षांपासून रखडले असल्याबाबत.

(शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली प्रलंबित म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने) — [अनुक्रमांक (३) ते (५)] —

- (३) **श्री.सचिन अहिर, वि.प.स.** यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ४५ वर **सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री** निवेदन करतील :-
पालघर जिल्ह्यातील संजय नगर बोईसर येथील ३० खाटांच्या ग्रामीण रुग्णालयाच्या नवीन इमारतीसाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत.
- (४) **श्री.अंबादास दानवे, वि.प.स.** यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ३९ वर **शालेय शिक्षण मंत्री** निवेदन करतील :-
छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील शालेय पोषण आहार योजनेतर्गत विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या खिचडीसाठी धान्य पुरवठा करण्याबाबत.
- (५) **श्री.जयंत पाटील, वि.प.स.** यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ४७ वर **इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री** निवेदन करतील :-
रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, मुरुड, रोहा, पोलादपूर, खालापूर या तालुक्यातील तांडावस्ती व समुहाला पायाभूत सोयी सुविधांपासून वंचित रहावे लागत असल्याबाबत.
- (६) **श्री.सुनिल शिंदे, वि.प.स.** यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ५२ वर **उप मुख्यमंत्री** निवेदन करतील :-
सातारा जिल्ह्यातील कोयना धरणग्रस्तांचे पुनर्वसन करण्याबाबत.
- (७) **श्री.जयंत पाटील, वि.प.स.** यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ५६ वर **महसूल मंत्री** निवेदन करतील :-
रायगड जिल्ह्यातील नागोठणे येथील रिलायन्स कंपनीने इथेन गॅस पाईपलाईन शेतजमिनीमध्ये टाकून शेतीच्या व पिकांच्या केलेल्या नुकसान भरपाईचा मोबदला शेतकऱ्यांना न दिल्याबाबत.
- (८) **श्री.शशिकांत शिंदे, वि.प.स.** यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ५४ वर **वने मंत्री** निवेदन करतील :-
पाटण (जि.सातारा) तालुक्यातील वन्य प्राण्यांनी शेतात शिरून शेती व फळपिकाचे केलेल्या नुकसानाबाबत.

(९) श्री.अंबादास दानवे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ४४ वर पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री निवेदन करतील :-

राज्यातील विशेषतः छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील जल जीवन मिशन योजनेतर्गत होणारी कामे ही शासनाच्या निकषानुसार होत नसल्याबाबत.

(१०) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ५५ वर सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री निवेदन करतील :-

उमरगा (जि.धाराशीव) येथील उपजिल्हा रुग्णालयातील खाटांची संख्या वाढविण्याबाबत.

(११) श्री.अभिजीत वंजारी, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ५७ वर शालेय शिक्षण मंत्री निवेदन करतील :-

राज्यात जुनी पेन्शन योजनेसाठी सुरु असलेल्या संपामुळे माध्यमिक आणि कनिष्ठ महाविद्यालयांतील शिक्षकांनी उत्तर पत्रिका तपासणीवर बहिष्कार घातल्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या होणाऱ्या शैक्षणिक नुकसानाबाबत.

सहा : (क) लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (१)]

(१) श्री.प्रविण दरेकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"शनिवार दिनांक १८ मार्च, २०१३ रोजी दहिसर मुंबई येथे भारतीय जनता पार्टीच्या कार्यकर्त्यांवर जीवघेणा हल्ला करण्यात येणे, हल्ला करणाऱ्यांमध्ये अंदाजे ४० पेक्षा जास्त गुन्हेगारांचा समावेश असणे, हा हल्ला होत असताना, सदर घटना सी.सी.टी.व्ही. फूटेज मध्ये

चित्रीत हाणे, सदर घटना प्रकरणाचा गुन्हा दाखल करण्यासाठी पोलीस स्थानकामध्ये फिर्यादी गेले असता, गुन्हा नोंद करतांना स्थानिक पोलीस प्रशासनाकडून टाळाटाळ करण्यात येणे, सी.सी.टी.व्ही. फुटेज मध्ये सदर घटना व हल्लेखोर स्पष्ट दिसत असतांनाही व स्पष्ट पुरावे असतांनाही स्थानिक पोलीस निरीक्षक व उपायुक्त (मुंबई पोलीस) यांच्या कडून अक्षम्य दुर्लक्ष करण्यात येणे, गुन्हे दाखल करताना टाळाटाळ तर होणेच परंतु कलम लावतानाही किरकोळ कलमे (भा.द.वि.) लावण्यात येणे, शताब्दी रुग्णालयाच्या प्रशासनानेही जखमी कार्यकर्त्याला अॅडमिट करतांना दिरंगाई करणे, त्यामुळे संपूर्ण दहिसर परिसरात अनागोदीची परिस्थिती निर्माण होणे, ५० ते ५५ नागरिकांनी हल्ला करूनही त्यांच्यावर कारवाई न होणे, ते मोकाट असल्याने संपूर्ण दहिसर परिसरातील नागरिकांमध्ये निर्माण झालेली भितीची व असुरक्षिततेची भावना, ही परिस्थिती बदलून जनतेमध्ये सुरक्षा निर्माण होण्यासाठी स्थानिक पोलीस प्रशासनातील आरोपींना पाठीशी घालणाऱ्या पोलीस निरीक्षक व उपायुक्त यांच्यावर कडक कारवाई करण्याची आवश्यकता, या प्रकरणी शासनाने करावयाची कार्यवाही व भूमिका."

(शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (२) ते (४)] —

(२) श्री.सचिन अहिर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील धर्मादाय संघटनेतील सहाय्यक धर्मादाय आयुक्त या पदावरील एका अधिकाऱ्याची धर्मादाय उप आयुक्त, जळगांव येथे रिक्त पदावर माहे सप्टेंबर, २०२२ मध्ये पदोन्नती झालेली असणे, धर्मादाय संघटनेमध्ये सध्या मुंबई, ठाणे व सोलापूर या ठिकाणी प्रतिनियुक्तीवर कार्यरत असलेल्या तीन न्यायिक अधिकारी/न्यायाधीश यांची सेवा उच्च न्यायालयास प्रत्यावर्तित न झाल्याने पदोन्नती करिता पात्र असणाऱ्या नियमित अधिकाऱ्यांना धर्मादाय उप आयुक्त या पदावर पदोन्नती मिळण्यास प्रचंड विलंब होत असणे, सदरील तीन न्यायिक अधिकाऱ्यांची/न्यायाधिकाऱ्यांची सेवा उच्च न्यायालयास

प्रत्यावर्तीत करणेकामी विधी व न्याय विभागाने कार्यवाही करणे अपेक्षित असतांनाही त्याबाबत कोणतीच कार्यवाही न होणे, तसेच या तीन न्यायिक अधिकाऱ्यांची/न्यायाधिकाऱ्यांची सेवा उच्च न्यायालयास प्रत्यावर्तीत करून घेणेकामी महाप्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई यांच्याकडून विधी व न्याय विभागाच्या पत्रव्यवहारास कोणताही प्रतिसाद दिला जात नसणे, त्यामुळे शासनाने याप्रकरणाची चौकशी करून सदरील अधिकारी यांना पदोन्नतीसाठी निर्देश देणे आवश्यक असतानाही त्याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी या संघटनेतील अधिकारी वर्गामध्ये पसरलेले असंतोषाचे वातावरण व तीव्र नैराश्याची भावना, शासनाने याप्रकरणाची चौकशी करून व न्यायिक अधिकारी यांची प्रतिनियुक्ती तात्काळ रद्द करून शासन सेवेतील अधिकाऱ्यांना तातडीने पदोन्नती देणेबाबत करावयाची कार्यवाही वा शासनाची प्रतिक्रिया."

(३) श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाकडून (एमडब्ल्यूआरआरए) राज्यात घरगुती आणि औद्योगिक पाणीपट्टीत केलेली वाढ १ जुलैपासून लागू करण्यात आली असणे, त्यानुसार कच्च्या मालावर प्रक्रिया करणाऱ्या उद्योगांना प्रति हजार लिटरला ३३० रुपये मोजावे लागणार असणे, डिस्टलरी कडील अल्कोहल व इथेनॉल उत्पादनाकरिता होणारा पाणीवापर हा कच्चा माल गृहीत धरून सुधारित दराने पाणी बिलाची आकारणी होणार असणे, सन २०१८ च्या शासनाच्या परिपत्रकाप्रमाणे पाण्याचा कच्चा माल म्हणून वापर होणाऱ्या उद्योगात शितपेये, आसवानी (ब्रुअरिज) मिनरल वॉटर किंवा तत्सम उद्योग यांचा समावेश असल्याने डिस्टलरी करिता रेग्युलर दराने पाणी पट्टी आकारण्यात येत असणे, पण शासनाच्या सन २०२२ च्या परिपत्रकामध्ये बाटलीबंद पिण्याचे पाणी, शितपेये, स्पिरीट, अल्कोहोल, इथेनॉल, ब्रुअरिज, आसवानीना (डिस्टलरीज) व तत्सम उद्योगांचा पाण्याचा कच्चा माल म्हणून वापर होणाऱ्या उद्योगात समावेश केलेला असणे, त्यामुळे डिस्टलरी करिता प्रति हजार लिटरमागे ११.५२ रु. वरून ३३० रु. दरवाढ झालेली असणे, सदरची दरवाढ डिस्टलरी उद्योगास परवडणारी नसल्याने त्याचा डिस्टलरी उद्योगावर विपरित परिणाम होऊन उत्पादन निर्मितीला फटका बसणे, त्यामुळे डिस्टलरी उद्योगात

पाणीवापर हा थेट कच्च्या मालासाठी होत नसून तो प्रक्रियेसाठी होत असल्याने म्हणजेच औद्योगिक कारणासाठी होत असल्याने डिस्टलरी युनिटसाठी औद्योगिक पाणीवापर दरानुसार पाणीपट्टी आकारण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया.”

(४) श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **महसूल मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

”नागपूर-रत्नागिरी राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक १६६ या मार्गावरील रत्नागिरी-कोल्हापूर विभागातील रस्त्याचे विस्तारीकरण, चौपदरीकरण या कामासाठी भूसंपादनाचे काम विशेष भूसंपादन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, कोल्हापूर यांच्यामार्फत सुरू असून कोल्हापूर जिल्ह्यातील हातकणंगले, करवीर, पन्हाळा व शाहूवाडी या चार तालुक्यातील ४९ गावातील शेतकऱ्यांचे भूसंपादन होत आहे, यामध्ये काही गावे कोल्हापूर नागरी क्षेत्र प्राधिकरण मध्ये समाविष्ट असून सदर गावांची अंतिम निवड करीत असताना ही गावे नागरी क्षेत्र प्राधिकरणामध्ये समाविष्ट असल्याने येथील जमिनीचे भाव शहरी रेडीरेकनर प्रमाणे देणे आवश्यक असताना ग्रामीण रेडीरेकनरप्रमाणे दर दिले जात असल्याने त्या ठिकाणच्या शेतकऱ्यांमध्ये व प्रकल्प बाधितांमध्ये पसरलेली तीव्र असंतोषाची भावना, याबाबत राज्य शासनाने चौकशी करून सदर प्राधिकरणांतर्गत गावातील भूसंपादन करण्यात येणाऱ्या प्रकल्पबाधितांना शहरातील रेडीरेकनरच्या चौपट दराने किंवा प्रस्तावित हायवे समुख क्षेत्रातील अधिकृत बिनशेती झालेल्या जमिनीच्या चौपट दराने जमिनीचे मूल्यांकन करून देण्याबाबत करावयाची कार्यवाही, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया.”

(५) अॅड.अनिल परब, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

”अंधेरी पूर्व, मरोळ, सहार आंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डा रोड, येथील व्यावसायिक विकास न.भू.क्र. १४२५ (पैकी) १४२६, १५९० (पैकी), १५४८, १५८८, १४६६, १४७७, १४५९, १४६२, १४७८, १४८२, १४९२, १४४९, १४८१ १४९४, १४९३, १४५५, १४६०, १४८०, १४६५, १४७४, १४५८, १४३२, १५५२, १५४९, १४७५, १४५४, १४५१, १४६१, १४२९, १४३१, १४७६, १५५०, १४२८, १४६३,

१४५६, १४५३, १४३०, १४५२, १४६४ वरिल भूखंडावर मे.मार्स हॉटेल आणि रिसॉर्ट प्रा.लि. यांच्यामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पामध्ये मोठ्या प्रमाणात घोटाळा झाल्याचे नुकतेच माहे डिसेंबर, २०२२ मध्ये उघडकीस येणे, सदरहू भूखंड हा मुंबईच्या विकास नकाशामध्ये सन १९९२ च्या पूर्वीपासून मनोरंजन मैदानाकरिता आरक्षित असणे, आरक्षणामध्ये उक्त भूखंड हा ५० टक्के मनोरंजन, ५० टक्के हॉटेलकरिता राखीव असतांना मे.मार्स हॉटेल आणि रिसॉर्ट प्रा.लि. यांनी जमीन कमाल नागरी कायद्यांतर्गत शासनाच्या अखत्यारितील भूखंडाला ना हरकत प्रमाणपत्र करिता केलेला अर्ज, त्याकरिता प्रिमियम शुल्क शासनाला भरल्यानंतर सदर हॉटेलचे बांधकाम सुरु करण्याची घातलेली बंधनकारक अट, परंतु मे.मार्स हॉटेल आणि रिसॉर्ट प्रा.लि. च्या मालकांनी शासनाचा प्रिमियम न भरता शासनाची अधिकृत परवानगी न घेता हॉटेलचे पूर्ण केलेले बांधकाम व महानगरपालिकेकडून भोगवटा प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेणे, मे.मार्स हॉटेल आणि रिसॉर्ट प्रा.लि. यांच्या भूखंडामधून ३.५ मीटरचा मोठा नाला असतांना मे.मार्स हॉटेल आणि रिसॉर्ट प्रा.लि. च्या मालकांनी महानगरपालिकेचे अधिकारी, युएलसीचे अधिकारी यांच्या संगनमताने गेल्या २२ वर्षांपासून शासनाचे प्रिमियम पोटी भरावयाचे शुल्क बुडविले असणे, शासनाचे एकूण रूपये १,२५,५४,९५,०२१/- प्रिमियम शुल्क भरले नसल्याचे उघड होणे, जिल्हाधिकारी यांनी यासंदर्भातील आपला अहवाल शासनास सादर केल्यानंतर त्या आधारावर कायदा व सुव्यवस्था विभागांनी देखील आपला अहवाल शासनास सादर करणे, तदनंतर शहर विकास विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी मंत्रीमहोदयांची मान्यता घेऊन जमीन कमाल नागरी धारणा (युएलसी) प्रिमियमची एकूण रूपये १,२५,५४,९५, ०२१/- माफ केलेली असणे, मे.मार्स हॉटेल आणि रिसॉर्ट प्रा.लि. च्या मालकांना युएलसी ची अट व शर्ती लागू होत्या त्याच अटी व शर्ती शेजारी असलेल्या भूखंडावरील हॉटेलवर असणे, आणि त्यांनी त्या अटीची पूर्तता केलेली असणे, शेजारच्या भूखंडामधून सुध्दा नाला जात होता पण त्यांनी महानगरपालिकेकडे रितसर परवानगी मागून ६.० मीटर रुंदीचा मार्ग सोडण्याची परवानगी घेणे, सदर भूखंड एअरपोर्ट ऑथोरिटी ऑफ इंडियाच्या जागेमधून जात असून वापरण्याकरिता करारनामा सादर केलेला नसणे, मे.मार्स हॉटेल आणि रिसॉर्ट प्रा.लि. च्या मालकांनी शासनाची व महानगरपालिकेची फसवणूक केलेली असणे, शासनाच्या नियमाचे उल्लंघन करून केलेल्या बांधकामाची शासनाने सखोल चौकशी करण्याची आवश्यकता, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत स्थानिक नागरिकांच्या आलेल्या अनेक तक्रारी,

शासनाने बैठक घेण्याचे आश्वासित करून देखील सदर विषयाबाबत बैठक न होणे, याबाबत शासनाने सखोल चौकशी करून यास जबाबदार असणाऱ्या मे.मार्स हॉटेल आणि रिसॉर्ट प्रा.लि. चे मालक, महापालिकेचे अधिकारी, तसेच शासनाचे अधिकारी यांच्याकडे कडक कारवाई करण्याची नितांत आवश्यकता, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका."

(६) **श्री.विक्रम काळे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"राज्यामध्ये माहे डिसेंबर, २००१ पासून राज्य सरकारकडे वरिष्ठ महाविद्यालयाला परवानगी देण्यासाठी कायम विना अनुदान धोरण स्विकारण्यात येणे, त्या निर्णयापासून आजपर्यंत राज्यभरामध्ये उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्रालयाच्यावतीने हजारो महाविद्यालयांना कायम विनाअनुदान तत्वावर परवानगी देण्यात येणे, या महाविद्यालयातून हजारो विद्यार्थी-विद्यार्थिनी पदवी व पदव्युत्तर असे उच्च शिक्षण घेत असणे, यातील अनेक महाविद्यालये ही ग्रामीण भागात असणे, यामध्ये ग्रामीण भागातील गोरगरीब कष्टकऱ्यांचे, शेतकऱ्यांचे हजारो विद्यार्थी-विद्यार्थिनी शिकत असणे, यामुळे ग्रामीण भागातील मुली उच्च शिक्षण घेण्यासाठी पुढे येत असणे, या महाविद्यालयांमधून हजारो शिक्षक-शिक्षकेत्तर कर्मचारी कार्यरत असणे, त्या-त्या विद्यापीठाकडून दरवर्षी या महाविद्यालयांची वार्षिक तपासणी करण्यात येणे, तपासणी अंती पात्र ठरणाऱ्या महाविद्यालयाला त्या-त्या वर्षी विद्यापीठाने संलग्नीकरण देणे, ही सर्व महाविद्यालये कायम विनाअनुदान तत्वावर असल्यामुळे या महाविद्यालयातील शिक्षक-कर्मचाऱ्यांना तुटपूज्या मानधनावर काम करावे लागणे, यामुळे शिक्षक-कर्मचाऱ्यांना वारंवार आर्थिक अडचणींना सामोरे जावे लागणे, यामधील अनेक शिक्षक-कर्मचाऱ्यांवर उपासमारीची वेळ येणे, शासन अनुदान नसल्यामुळे अनेक महाविद्यालयांना भौतिक सुविधा पुरविण्यात अडचणी निर्माण होणे, त्यामुळे माहे डिसेंबर, २००१ पुर्वी कायम विनाअनुदान धोरण नसतांना शासनाने मान्यता दिलेल्या महाविद्यालयांना तसेच माहे डिसेंबर, २००१ नंतर कायम विनाअनुदान तत्वावर दिलेल्या महाविद्यालयांचा "कायम" शब्द काढून त्यांना अनुदान देण्याचा शासनाने निर्णय घ्यावा, या

मागणीसाठी गेल्या अनेक दिवसांपासून आझाद मैदानावर राज्यातील हजारो शिक्षक कर्मचारी धरणे आंदोलन करीत असणे, याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची भूमिका."

(७) **श्री.कपिल पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"प्राथमिक, माध्यमिक शाळा आणि उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षकांना वैद्यकीय प्रतिपूर्तीची योजना सुरू असणे, तथापि, आपात काळात वैद्यकीय उपचारासाठी आर्थिक तजवीज नसणे, प्रतिपूर्ती होत असली तरी महागड्या उपचारांमुळे पूर्णतः प्रतिपूर्ती न होणे, वैद्यकीय उपचारांसाठी कर्ज उचलावे लागणे, पोलीस कर्मचारी, सेल्स टॅक्स, न्यायालयीन कर्मचारी आणि अन्य काही खात्यांमध्ये कॅशलेस आरोग्य सुविधा उपलब्ध असणे, त्या धर्तीवर प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्यासाठी सावित्री-फातिमा कॅशेलस कुटुंब आरोग्य योजना राबविण्याची आवश्यकता असणे, या आणि अन्य मागण्यांबाबत शिक्षक भरतीने सातत्याने पाठपुरावा करणे, शासनाने तत्त्वतः मान्यता देऊनही याबाबत अंमलबजावणी न होणे, शालेय शिक्षण विभागातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांना अन्य राज्यांप्रमाणे सरकारी व निमसरकारी कर्मचाऱ्यांप्रमाणे किरकोळ रजा १२ ऐवजी १५ दिवसाची करण्याची आवश्यकता असणे, स्वातंत्र्य दिन, प्रजासत्ताक दिन आणि महाराष्ट्र दिन हे तीन दिवस सार्वजनिक सुट्टीचे असले तरी ते दिवस राष्ट्रीय कर्तव्य म्हणून शिक्षकांसाठी अनाध्ययन दिवस म्हणून हजेरीचे असतात, ही बाब लक्षात घेण्याची आवश्यकता असणे, याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(८) **श्री.आमश्या पाडवी, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"अकोला जिल्ह्यातील श्रीराम मराठी प्राथमिक व माध्यमिक शाळा, खेतान नगर, कौलखेड, अकोला या शाळेतील एका आदिवासी महिला शिक्षिकेला शाळेचे संस्थाचालक/अध्यक्ष, मुख्याध्यापक यांच्याकडून नाहक त्रास देऊन मानसिक छळ करण्यात येणे, सदर आदिवासी शिक्षिकेची सन २०२३ मध्ये नियुक्ती करण्यात आलेली असून गेल्या १८ वर्षांपासून त्यांच्याविरुद्ध कोणतीही तक्रार नसतांना तसेच त्यांना कोणतीही कार्यवाही संदर्भात नोटीस देण्यात आलेली नसणे, सदर आदिवासी शिक्षिकेने उक्त शैक्षणिक संस्थेच्या व शाळेच्या

कांही नियमाबाह्य कृत्यांना नियमानुसार विरोध केल्यामुळे सूडबुद्धीने शाळेचे अध्यक्ष, प्राथमिक व माध्यमिकचे मुख्याध्यापक यांच्याकडून अन्याय करण्यात येणे, त्यांना शाळेच्या हजेरी पत्रकावर स्वाक्षरी करण्यास मनाई करण्यात येणे, त्यानंतर शाळेत गैरहजर दाखवण्यात येऊन गेल्या ९ महिन्यांचा पगार परत करण्याची मागणी करण्यात येणे, त्याच प्रमाणे त्यांना शाळेत येवू न देणे, शाळेच्या कार्यालयात येऊन देणे, त्या शाळेत प्रवेश करत असतांना शाळेच्या गेटवर कुलूप लावण्यात येणे, तसेच त्यांना अपमानास्पद वागणूक देऊन त्यांना बहिष्कृत करण्यात येणे, यासर्व प्रकारामुळे सदर आदिवासी शिक्षिकेला मानसिक त्रास सहन करावा लागत असणे, त्यामुळे सदर आदिवासी शिक्षिकेने शाळेचे अध्यक्ष, मुख्याध्यापक यांच्या विरोधात खदान पोलीस स्टेशन, अकोला येथे १९५/२०२१ नुसार अॅट्रॉसिटी अॅक्टचा गुन्हा दाखल करण्यात येणे, तसेच जिल्हा शिक्षणाधिकारी यांच्याकडेही तक्रार करण्यात येणे, तथापि या आदिवासी शिक्षिकेला न्याय न मिळणे, उलट सदर शिक्षिकेच्या विरोधात चौकशी समिती नेमण्यात येणे, तद्नंतर दिनांक ११/०८/२०२२ रोजी विना सही-शिक्षकाचा एका साध्या पानावर सेवासमाप्तीचे आदेश देण्यात येणे व पगार बंद करण्यात येणे, त्याच प्रमाणे त्यांच्या विरुद्ध गुन्हा नोंदवण्यामुळे या आदिवासी महिलेला रस्त्यावर अडवून धमक्या देण्यात येणे, परिणामी सदर आदिवासी महिलेमध्ये वाढती असुरक्षितता, शासनाने या सर्व प्रकरणी तातडीने चौकशी करून आदिवासी महिलेला मानसिक त्रास देणाऱ्या उक्त शाळेचे अध्यक्ष, मुख्याध्यापक यांच्यावर कठोर कारवाई करण्याची तसेच आदिवासी शिक्षिकेवर बेकायदा करण्यात आलेली सेवासमाप्तीची कार्यवाही मागे घेऊन पुन्हा सेवेत रुजू करून घेण्याची आवश्यकता, शासनाने यासंदर्भात केलेली कार्यवाही वा याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

(ख) लक्षवेधी सूचनेवरील निवेदने सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे. (जोडपत्र पहावे.)

सात : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास)

- मध्यंतर -

आठ : शासकीय विधेयके —

(क) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे — विचार पुढे सुरु, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३६ — महाराष्ट्र लोक आयुक्त विधेयक, २०२२"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अंबादास दानवे, शशिकांत शिंदे, अभिजीत वंजारी, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३६ — महाराष्ट्र लोक आयुक्त विधेयक, २०२२" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) "सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १७ — महाराष्ट्र गोसेवा आयोग विधेयक, २०२३"

(ख) विधानसभेने संमत केल्यास — विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ११ — महाराष्ट्र सहकारी संस्था (सुधारणा) विधेयक, २०२३"

(२) "सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ६ — महाराष्ट्र पोलीस (सुधारणा) विधेयक, २०२३"

नऊ : (क) (मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३, बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक १६ मार्च, २०२३, शुक्रवार, दिनांक १७ मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक २० मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक २१ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, प्रसाद लाड, अॅड.निरंजन डावखरे, सर्वश्री रमेशदादा पाटील, श्रीकांत भारतीय, राजहंस सिंह, विप्लव

बाजोरीया, प्रा.राम शिंदे, सर्वश्री महादेव जानकर, प्रविण दटके, श्रीमती उमा खापरे, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव — (मंत्र्यांचे उत्तर) —

"माहे जुलै, २०२२ नंतर मुंबई शहराच्या विकासाची नियोजनात्मक व कालबद्ध कामे हाती घेण्यात आली असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबई हे आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे शहर असून या शहराच्या नावलौकीकाला साजेसे असे ५०० पेक्षा अधिक सुशोभिकरणाचे प्रकल्प मुंबई महानगरपालिकेच्या माध्यमातून मुख्यमंत्री व उपमुख्यमंत्री महोदयांच्या नाविन्यमय कल्पकतेतून सुरु असणे, गेल्या अनेक वर्षांपासून मुंबई शहराला एसटीपी पासून दूर ठेवण्यात आले असताना मागील तीन महिन्यांमध्ये मुंबई शहरात ७ ठिकाणी एसटीपीच्या प्रकल्पांचे भूमिपूजन होऊन काम सुरु झाल्याचे निदर्शनास येणे, मुंबई शहरात मोठ्या प्रमाणावर रस्त्यात खड्डे की खड्यात रस्ते अशा प्रकारचे चित्र दिसत असून खड्डे बुजविणे व डांबरीकरणाकरिता मागील २५ वर्षात २१ हजार कोटी रुपयांपेक्षा जास्त रक्कम खर्च करण्यात येऊनही मुंबई शहराच्या रस्त्यांची प्रचंड दुरुवस्था झाली असल्याने मुंबईकरांच्या मनामध्ये निर्माण झालेली उद्विग्नता, मागील ६ महिन्यांमध्ये विद्यमान शासनाने महानगरपालिकेला आदेश दिल्यानंतर मुंबई शहराच्या ४५० कि.मी.च्या रस्त्यांच्या कॉन्क्रीटकरणेची ६ हजार कोटीपेक्षा जास्त रक्कमेची निविदा काढण्यात येऊन त्यासंदर्भातील वर्कऑर्डर्स निघाल्यानंतर संबंधित कामांचे भूमिपूजन पंतप्रधानांच्या हस्ते झाले असणे, मुंबई शहरात मोठ्या प्रमाणावर सन २०१४ ते २०१९ या कालावधीमध्ये सुमारे ३०० कि.मी.च्या मेट्रोचे काम सुरु होऊन मध्येच खोळंबल्याची बाब निदर्शनास येणे, आरे कारशेडच्या मुद्यामुळे मुंबईच्या मेट्रोच्या कामात विलंब झाल्याने मेट्रो कारशेडच्या खर्चात १० हजार कोटी पेक्षा अधिक वाढ झाल्याचे आढळून येणे व परिणामी मेट्रोचे अपेक्षित ध्येय अद्यापही गाठता न येणे, मेट्रो २-ए आणि २-बी ची सेवा सुरु झाल्याने पश्चिम द्रुतगती मार्गावरील अंधेरी आणि दहिसरच्या मध्ये वाहतुक कोंडी कमी होऊन मुंबईकरांचा प्रवास सुकर झाल्याचे निदर्शनास येणे, विद्यमान शासनाने मेट्रो प्रकल्पांचे काम जलद गतीने सुरु केल्याने व सन २०२४ ते २०२६ या कालावधीत मेट्रो तसेच कोस्टल रोड प्रकल्प पूर्ण होण्याचे स्वप्न दृष्टीपथास आल्याने मुंबईकरांचे जीवनमान उंचावले असून मुंबईची तकदीर व तसबीर बदलली असल्याची बाब दिसून येणे, मुंबईतील कोळीवाडा आणि गावठाणाकरिता सिमांकन करून वेगळी

विकास नियंत्रण नियमावली तयार करण्याची प्रक्रिया अद्यापही प्रलंबित राहिल्याने मुंबईतील कोळीवाडे व गावठाणांची झालेली दुरवस्था तातडीने विचारात घेण्याची आवश्यकता, मुंबईतील व रेल्वे स्थानकांच्या दोन्ही बाजूकडील झोपडीधारकांच्या पात्रता निश्चितीसाठी एक खिडकी व कालबद्ध स्थलांतरण योजना तयार करण्याची आवश्यकता, मुंबईतील उपकर प्राप्त जुन्या व मोडकळीस आलेल्या खाजगी इमारतींचा पुनर्विकास करण्याचे, तसेच एसआरए प्रकल्पबाधितांच्या न्यायप्रविष्ट प्रकरणांच्या संदर्भातील शासनाचे धोरण, मुंबई शहरात दिड लाख फेरीवाले पात्रताधारक असूनही त्यांना जागेचे वाटप करण्यात न आल्याने पदपथांवर ते व्यवसाय करीत असल्याचे निदर्शनास येणे, त्यांच्याकरिता मार्केट झोन निर्माण करण्याची आवश्यकता जेणेकरून, पदपथ मोकळे होऊन वाहतुक कोंडी होणार नाही, मागील २५ वर्षात मुंबई महानगरपालिकेच्या स्थायी समितीमार्फत किमान ३ लाख कोटीपेक्षा जास्त कामाच्या निविदा मंजूर होऊन त्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर भ्रष्टाचार झाल्याचे निदर्शनास येणे, कोविडच्या काळात वैद्यकीय साहित्य खरेदी-विक्रीच्या विभागात हजारो कोटींचा भ्रष्टाचार झाल्याची बाब निदर्शनास येणे, टॅब खरेदी, सफाई कामगार वसाहत पुनर्विकासाच्या आश्रय योजनेमध्ये १८०० कोटींचा भ्रष्टाचार झाल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबई महानगरपालिकेतर्गत मागील शासनाच्या काळात जिजामाता उद्यान प्राणी संग्रहालयांच्या आधुनिकीकरणाचा प्रकल्प, ९०० इलेक्ट्रीक बसेसची खरेदी यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर भ्रष्टाचार झाल्याचे निदर्शनास येणे, मुंबई व उपनगरात रिक्षा व खाजगी वाहनांचे पार्किंगकरिता बहूमजली वाहनतळे उभी करण्याची आवश्यकता, देशातील प्रदुषणग्रस्त शहरामध्ये मुंबईचा अग्रक्रम असल्याचे निदर्शनास आल्याने शहरातील नालेसफाई करण्याकरिता आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याची व मुंबई आणि उपनगरातील कचऱ्याची वैज्ञानिक पद्धतीने विल्हेवाट लावण्याची योजना कार्यान्वित करण्याची आवश्यकता, मुंबईत गोवंडीतील डम्पिंग ग्राऊंड आणि जैववैद्यकीय कचऱ्यावरील प्रक्रिया प्रकल्पांमुळे गोवंडी, शिवाजीनगर, देवनार परिसरात मागील १० वर्षात झालेला अंदाजे १,८७७ जणांचा मृत्यू, प्रदूषणामुळे मुंबईतील नागरिकांना मोठ्या प्रमाणावर होत असलेली क्षयरोगाची बाधा, पर्यावरण संतुलन राखण्यासाठी मोजता येईल अशा पॅरामिटरच्या (कॉन्टीटेटीव्ह गोल्सच्या) आधारावर पर्यावरण धोरण आखून कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, मुंबई व उपनगरातील महानगरपालिका, नगरपालिका क्षेत्रात भरावा लागणारा बिनशेतीकर रद्द करण्याची आवश्यकता, विद्यमान

शासनाच्या काळात कायदा व सुव्यवस्थेमध्ये झालेली प्रचंड सुधारणा, त्यामुळे मुंबईकर मोकळा श्वास घेत असल्याची बाब निदर्शनास येणे, कॅगच्या लेखा परिक्षण अहवालातील वस्तुस्थितीदर्शक सत्यता मुंबईकरांपुढे येण्याची आवश्यकता, मुंबईमध्ये डबेवाला भवन व मराठी भाषा भवन तातडीने निर्माण करण्याची आवश्यकता, मुंबई महानगरपालिकेची मान्यता न घेता जवळपास १९४ अनधिकृत शाळा सुरू असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबई महानगरपालिकेतर्गत मराठी शाळांची पटसंख्या दिवसेंदिवस कमी झाल्याची बाब निदर्शनास येत असल्याने मराठी शाळांना आधुनिकतेची व कौशल्य विकास अभ्यासक्रमाची जोड देऊन मराठी विद्यार्थी व पालकांना मराठी भाषेच्या शाळांकडे आकर्षित करण्याची आवश्यकता, मुंबईतील रुग्णालयांमध्ये मुंबईबाहेरून येणाऱ्या रुग्णांची संख्या अधिक असल्याने व अनेकांना अतिदक्षता विभागात ठेवून उपचार करण्याची गरज असल्याने तेवढ्या प्रमाणात व्हॅटीलेटर उपलब्ध नसल्याचे निदर्शनास येणे, मुंबईतील महानगरपालिका व सरकारी रुग्णालयात व्हॅटीलेटरची संख्या वाढविण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(ख) (गुरुवार, दिनांक १६ मार्च, २०२३, शुक्रवार, दिनांक १७ मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक २० मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक २१ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री अंबादास दानवे, सतेज उर्फ बंटी पाटील, एकनाथराव खडसे, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री अशोक उर्फ भाई जगताप, शशिकांत शिंदे, जयंत पाटील, नरेंद्र दराडे, अभिजीत वंजारी, विक्रम काळे, विलास पोतनीस, राजेश राठोड, अनिकेत तटकरे, सचिन अहिर, वजाहत मिर्झा, सतीश चव्हाण, सुनिल शिंदे, डॉ.प्रज्ञा सातव, सर्वश्री जयंत आसगावकर, अमोल मिटकरी, धीरज लिंगाडे, अरुण लाड, डॉ.मनिषा कायंदे, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्याच्या आरोग्य विभागात सुमारे १७ हजार पदे रिक्त असणे, शासकीय रुग्णालयात औषधांचा असणारा तुटवडा, राज्यात एच३एन२ विषाणूचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता, एकूणच आरोग्य व्यवस्थेकडे सरकारचे

होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, कट प्रॅक्टिसच्या माध्यमातून रुग्णांचे होणारे शोषण थांबवण्यासाठी कठोर कायदा करण्याची आवश्यकता, राज्यात अवैधपणे सुरु असलेल्या लॅबवर कारवाई करण्याकडे होत असलेले दुर्लक्ष, निवासी डॉक्टरांच्या मागण्यांकडे सरकारचे होत असलेले दुर्लक्ष, तसेच राज्यात शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या जुनी पेन्शन योजनेच्या मागणीकडे शासनाने जाणीव पूर्वक दुर्लक्ष करणे, राज्यातील नगरपालिका व महानगरपालिकांमधील प्रभाग व सदस्य संख्येची फेररचना, प्रभाग रचनेचे अधिकार स्वतःकडे घेण्याचा शासनाचा निर्णय, ९६ नगरपालिकांमध्ये ओबीसी आरक्षण, यासह न्यायालयात प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांमुळे निवडणूका दीर्घकाळ प्रलंबित असणे, प्रशासकीय नेमणूकीमुळे जनतेच्या कामावर होत असलेला परिणाम, महानगरपालिका, नगरपालिका व जिल्हापरिषदा यांच्या वर्षानुवर्ष निवडणूका झालेल्या नसल्यामुळे वाढलेला भ्रष्टाचार, एम.एस.आर.डी.सी व एम.एम.आर.डी.ए मध्ये अवास्तव कामाच्या निविदा मंजूर करुन सुरु असलेला भ्रष्टाचार, राज्यातील महानगरपालिकांमध्ये, विशेषतः मुंबई महानगरपालिकेत प्रशासकांकडून प्रकल्प रद्द वा स्थगित केले असणे, दुसऱ्या बाजूला जनप्रतिनिधी नसताना नवीन योजना व प्रकल्पांची घोषणा करुन निधीची उधळपट्टी होत असणे, मुंबईतील रस्त्यांचे काँक्रीटीकरणेचे काम सुरु झाले नसताना कंत्राटदारांना आगाऊ रकमांची वाटण्यात आलेली खिरापत, मुंबई महानगरपालिकेच्या अर्थसंकल्पात प्रभागनिहाय निधी वाटपात झालेला भेदभाव, नालेसफाईत होत असलेला विलंब, मेट्रो प्रकल्पग्रस्तांच्या घरवाटपात झालेली अनियमितता, मुंबईतील "बेस्ट" ही सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था आर्थिक अडचणीत आली असणे, सौंदर्यीकरणाच्या नावाखाली महानगरपालिकेच्या निधीची होत असलेली उधळपट्टी, फिल्म सिटी, गोरेगाव ते शिडीपाडा, मुलुंड या दुहेरी बोगद्याच्या कामासाठी काढलेल्या निविदेत झालेली अनियमितता, मुंबई शहरातील सी-कोस्टल रोडचे काम संस्थ गतीने सुरु असणे, केईएम रुग्णालयात रुग्ण सहायता निधीत गैरव्यवहार झाला असणे, आपला दवाखान्यांमध्ये असलेला ओषधांचा तुटवडा, नादुरुस्त उपकरणे, केईएम व इतर रुग्णालयात सीटीस्कॅन, एमआरआयसारख्या मशीन बंद असणे, गिरणी कामगारांच्या घरांचा प्रलंबित प्रश्न, धारावी पुनर्विकास प्रकल्प व अन्य प्रकल्पांसाठी नेमलेल्या कंत्राटदार कंपनीविरोधातील गंभीर आरोपांमुळे प्रकल्प अडचणीत आले असणे. छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिकेच्या प्रधानमंत्री आवास योजनेत झालेला गैरव्यवहार, पनवेल व उरण तालुक्यात नैना

प्रकल्पांतर्गत घातलेल्या जाचक अटींना होणारा विरोध, भिवंडी शहरात पंतप्रधान आवास योजनेचे थांबलेले काम, म्हाडाकडे देण्यात आलेले अधिकार शासनाने पुन्हा आपल्याकडे घेतल्याने निर्णयांना विलंब होत असणे, म्हाडा वसाहतीतील गृहनिर्माण संस्थांवर वाढीव सेवा शुल्काचा लादलेला बोजा, झोपु योजनेतील विकासकांकडून थकीत घरभाड्याची तातडीने वसुली करण्याची आवश्यकता, मुंबईतील सेस इमारतींचा रखडलेला पुनर्विकास, राज्यात विजेची प्रचंड होत असलेली मागणी, ट्रान्सफॉर्मर नादुरुस्त होण्याच्या घटनेमध्ये झालेली वाढ, वीजे अभावी शेतकऱ्यांच्या पिकांचे होत असलेले नुकसान, शेतकऱ्यांना दिवसा वीज पुरवठा करण्याची होत असलेली मागणी, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(मंगळवार, दिनांक २१ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

(ग) प्रा.राम शिंदे, सर्वश्री प्रविण दरेकर, प्रसाद लाड, विजय उर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री सुरेश धस, निलय नाईक, चंद्रशेखर बावनकुळे, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, श्रीकांत भारतीय, विप्लव बाजोरीया, ज्ञानेश्वर म्हात्रे, राजहंस सिंह, प्रविण दटके, गोपिचंद पडळकर, प्रविण पोटे-पाटील, रमेशदादा पाटील, रामराव पाटील, रमेश कराड, वसंत खंडेलवाल, रामदास आंबटकर, महादेव जानकर, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यातील पुणे व नाशिक ही शहरे व्यापारी केंद्र असल्याने मुंबई, नागपूर, मराठवाडा व पश्चिम महाराष्ट्राशी जोडलेली असणे, या शहरांचा मुंबईच्या धर्तीवर विकास करण्याकरिता स्वतंत्र विकास आराखडा तयार असणे मात्र, त्यादृष्टीने शासनाकडून विकासात्मक कार्यवाही गतीमान करण्याची आवश्यकता असणे, पुणे शहरात विमानतळाकरिता जागा राखीव असून अन्य पायाभूत सुविधा तातडीने करण्याची आवश्यकता असणे, पीएमआरडीएच्या माध्यमातून रिंगरोड तयार करण्याची आवश्यकता असणे, पुणे महानगरपालिकेतील ३४ गावांचा सीटीसद्वे करून विकास करण्याच्या दृष्टीने नियोजनबद्ध व कालबद्ध आराखडा तयार करण्याची आवश्यकता असणे, पुणे जिल्ह्यातील हवेली तालुक्याच्या विभाजनाच्या प्रलंबित प्रस्तावावर तातडीने विचार करण्याची आवश्यकता, स्वारगेट ते कात्रज, खडकवासला ते डेक्कन

आणि हिंजवडी ते कात्रज मेट्रो रेल्वेच्या कामाला गती देण्याची आवश्यकता, वाढत्या अपघातांना रोखण्यासाठी मुंबई-बेंगलोर महामार्गावरील स्वामी नारायण मंदिर ते नरे जंक्शन उड्डाण पूल करण्याची आवश्यकता, हवेली तालुक्यातील मोठ्या ग्रामपंचायतींचे विभाजन करण्याची आवश्यकता, जुन्या ब्रिटीशकालीन वाड्यांचा पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता असणे, सन २०२७ मध्ये नाशिक शहरात होणाऱ्या कुंभमेळ्याच्या दृष्टीने आवश्यक तयारी आतापासून करण्याची आवश्यकता, नाशिक शहरात पंतप्रधान आवास योजना गतिमान करण्याची आवश्यकता, नाशिक मधील गावठाण भागात असलेली छोटी घरे विकसित करण्याची व नाशिक मधील घरांचा क्लस्टर विकास करण्याची आवश्यकता, परराज्यातून येणारे उद्योग नाशिक शहरात आणण्याचे प्रयत्न करण्याची आवश्यकता, पुणे व नाशिक येथील सहकारी गृहनिर्माण सोसायट्या व गृहनिर्माण मंडळाच्या वसाहतींचे स्ट्रक्चरल ऑडिट करून पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता असून सहकार अधिनियमातील त्रुटी दूर करण्याची आवश्यकता असणे, पुणे व नाशिक येथील वाहतूक समस्या दिवसेंदिवस वाढत असल्याने व प्रवाशांना तासनतास रस्त्यावर खोळंबून रहावे लागत असल्याने यावर तोडगा काढण्याकरिता वाहतूक समस्येचा अभ्यास करून वाहतूक आराखडा तयार करण्याची आवश्यकता, पीएमआरडीएच्या माध्यमातून पुणे शहराचे डीपी प्लॅन नव्याने तयार करण्याची आवश्यकता, व कॅन्टोनमेन्ट एरिया पुणे महानगरपालिकेत समाविष्ट करण्याच्या दृष्टीने सुरु असलेली कार्यवाही अधिक गतीमान करण्याची आवश्यकता, पुण्यातील वाढत्या झोपडपट्टीची समस्या सोडविण्यासाठी झोपडपट्टी धोरण व नियमावली करण्याची आवश्यकता, पुणे-नाशिक रेल्वेची सुविधा करण्याकरिता केंद्रीय रेल्वे मंत्रालयाकडे मागणी करून पाठपुरावा करण्याची आवश्यकता, राज्यात दारु व दुध भेसळीचे प्रकार दिवसेंदिवस वाढत असल्याने संबंधितांवर कठोर कारवाई करण्याच्या दृष्टीने अन्य भेसळ अधिनियमातील शिक्षेची तरतूद कठोर करण्याची आवश्यकता, केंद्राने सहकाराला बळकटी देण्याच्या दृष्टीने केलेल्या प्रयत्नाला राज्य व केंद्र शासनाने परस्पर सामंजस्याने प्रयत्न करण्याची आवश्यकता, राज्यातील बंद पडत असलेल्या सहकारी बँका, कृषी सहकारी संस्था यांना बळकटी देऊन उर्जितावस्थेत आणण्याची आवश्यकता, प्रायमरी अँग्री क्रेडीट सोसायट्या गावपातळीवर काढण्याबाबत केंद्र शासनाने घेतलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने राज्यात जलदगतीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, राज्यातील बेरोजगारांच्या सहकारी संस्थांना पाठबळ देण्याची आवश्यकता,

गृहनिर्माण संस्थांच्या स्वयं पुनर्विकासासंबंधात स्वतंत्र धोरण आणण्याची आवश्यकता, राज्यातील सहकारी चळवळ बळकट करण्याची व पतपेढ्यांमधील ५ लाखापर्यंतच्या ठेवींना संरक्षण देण्याची आवश्यकता, राज्यातील प्रगत शिक्षण संस्थांपैकी काही संस्था राजकीय अड्डे बनले असल्याने विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणावर होणारा विपरीत परिणाम, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

दहा : अर्धा-तास चर्चा — म.वि.प. नियम १२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) —

(मंगळवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२३, सोमवार, दिनांक २० मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक २१ मार्च, २०२३ व गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु प्रलंबित असलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना) [अनुक्रमांक १]

(१) सर्वश्री विलास पोतनीस, सुनिल शिंदे, अॅड. अनिल परब, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"संपूर्ण महाराष्ट्रात सुमारे १०,००० गिरीभ्रमण आणि गिर्यारोहण आयोजक आणि संस्था असून त्यांच्यामार्फत गिर्यारोहकांच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीने उपक्रम राबविण्यात येत नसल्यामुळे गिरीभ्रमण आणि गिर्यारोहण दरम्यान प्राणघातक अपघात होत असल्याचे निदर्शनास आले असून गत तीन दशकांत गिरीभ्रमण, गिर्यारोहण आणि इतर साहसी उपक्रमांत सहभाग घेणाऱ्यांची संख्या वाढलेली असणे, परंतु याकरिता योग्य अनुभव आणि साधनसामुग्री, कुशल संघटन आणि सुरक्षिततेसाठी करण्यात येणाऱ्या उपाययोजनांकडे लक्ष दिले जात नसणे, अतिरंजित जाहिरातींना बळी पडून अनुभवी, उत्साही पर्यटक आकर्षित होणे, आयोजकांकडून मात्र 'सुरक्षा' या विषयाकडे दुर्लक्ष होत असणे, त्यामुळे अपघाताची संख्या वाढली असून याबाबत कठोर नियमन करणे गरजेचे असून अशा उपक्रमांवर बंदी घालून जीवितहानी रोखण्यासाठी नियमन व्यवस्था कार्यान्वित करून या गिरीभ्रमण आणि गिर्यारोहण आणि इतर साहसी उपक्रमांत सहभाग घेणाऱ्या पर्यटकांच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीने कठोर नियमन कारवाई करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(मंगळवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या

क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु प्रलंबित असलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना)
[अनुक्रमांक २]

- (२) **सर्वश्री सुनिल शिंदे, विलास पोतनीस, अॅड. अनिल परब, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.**

"सद्यःस्थितीत वेगवेगळ्या प्रकारच्या साथीच्या आजारांनी मुंबईकरांसह राज्यातील जनता त्रस्त असताना मुंबईसह राज्यातील अनेक खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबमधून रुग्णांची तपासणी करण्याकरिता मोठ्या प्रमाणावर करण्यात येत असलेली लुट, आरोग्य विभागाने डॅंग्यूच्या तपासणीसाठी सहाशे रुपये व स्वाईन फ्ल्यूच्या तपासणीसाठी साडेतीन ते पाच हजार रुपयांची दर मर्यादा निश्चित केली असतानाही राज्यातील खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबमार्फत रुग्णांकडून जादा पैसे आकारण्यात येणे, डॅंग्यू व स्वाईन फ्ल्यू यांसारख्या आजारांची लागण झालेले रुग्ण व त्यांचे नातेवाईक यांची खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबकडून करण्यात येत असलेली फसवणूक, रक्त नमुने बरेच असल्यामुळे रुग्णांना तातडीने रक्त तपासणीचा अहवाल मिळण्याकरिता खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबकडून अतिरिक्त पैसे आकारण्यात येणे, घरी रक्त तपासून देण्याच्या सुविधेकरिता पॅथॉलॉजी लॅबकडून दुप्पट आकारणी केली जाणे, खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबकडून होत असलेली रुग्णांची आर्थिक पिळवणूक थांबविण्यासाठी दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१६ रोजी सार्वजनिक आरोग्य विभागाने या तपासण्यांसाठी प्रत्येकी ६०० रुपयांपेक्षा जास्त शुल्क न आकारण्याच्या दिलेल्या निर्देशाचे पालन न करणे, डॅंग्यूची तपासणी वगळता अन्य कोणत्याही वैद्यकीय तपासणीवर शासनाचे नियंत्रण नसणे याबाबत राज्यात अतिरिक्त देयके आकारणाऱ्या खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(बुधवार, दिनांक १ मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक २० मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक २१ मार्च, २०२३ व गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु प्रलंबित असलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना) [अनुक्रमांक ३]

- (३) **सर्वश्री अमोल मिटकरी, शशिकांत शिंदे, विक्रम काळे, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.**

"मातृतीर्थ सिंदखेडराजा येथे जिजाऊ जन्मोत्सव सोहळा दरवर्षीप्रमाणे यंदाही दि. १२ जानेवारी, २०२३ रोजी मोठ्या उत्साहाने साजरा होणे, दरवर्षी

“मातृतीर्थ सिंदखेडराजा येथे जिजाऊ जन्मोत्सव सोहळ्याकरिता महाराष्ट्र व शेजारील कर्नाटक, आंध्रप्रदेश, तेलंगणा, मध्यप्रदेश, छत्तीसगड, गुजरात, गोवा या राज्यातून लाखो पर्यटक जिजाऊ जन्मोत्सव सिंदखेडराजा येथे येत असणे, पर्यटकांसाठी सदर ठिकाणी मुलभूत सोयी-सुविधा नसल्याने पर्यटकांची गैरसोय होत असणे, पर्यटकांना अनेक समस्यांना सामारे जावे लागत असणे, सदर पर्यटनस्थळाचा विकास करण्यासाठी संपूर्ण परिसराचा विकास आराखडा तयार करून मोठ्या प्रमाणात निधी उपलब्ध होण्याची आवश्यकता असणे, पर्यटनाच्या माध्यमातून येथे मोठ्या प्रमाणात रोजगार निर्मिती होऊ शकेल व महाराष्ट्राच्या ऐतिहासिक अस्मितेचा वारसा सांगणारी जिजाऊ सृष्टी मातृतीर्थ सिंदखेडराजाचा विकास करणेबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना.”

(गुरुवार, दिनांक २ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु प्रलंबित असलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना)
[अनुक्रमांक ४]

(४) सर्वश्री सुनिल शिंदे, विलास पोतनीस, अॅड. अनिल परब, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

" बी.डी.डी. चाळ प्रकल्प हा म्हाडामार्फत राबविण्यात येणारा देशातील सर्वात मोठा नागरी पुनरुत्थान प्रकल्प असतानाही प्रकल्पाचे काम संध गतीने सुरु असणे, या पुनर्वसन प्रकल्पात एकूण १९५ बी.डी.डी. चाळींचा पुनर्विकास होणार असून सुमारे १५५९३ सदनिका उपलब्ध होणार असणे, परंतु सदरहू प्रकल्पाच्या कामाच्या संध गतीमुळे प्रकल्पाचे काम निर्धारित करण्यात आलेल्या ५ वर्षात पूर्ण होण्याबाबत रहिवाशांच्या मनात निर्माण झालेली साशंकता, बी.डी.डी. चाळ प्रकल्पातील अनेक रहिवाशांच्या पात्रतेची प्रकरणे प्रलंबित असून सदरहू प्रकरणे तातडीने मार्गी लावण्यासाठी कालबद्ध कार्यक्रम हाती घेण्याची असलेली नितांत आवश्यकता, वरळी येथील बी.डी.डी. चाळींच्या पुनर्विकासाचे काम सुरु झाले असले, तरी नायगाव येथील बी.डी.डी. चाळ पुनर्विकास प्रकल्पाचे काम प्रलंबित असणे, त्यामुळे येथील रहिवाशांमध्ये शासनाप्रती वाढत असलेली नाराजीची भावना, वरळी आणि नायगाव येथील बी.डी.डी. चाळींच्या पुनर्वसनाचा प्रश्न मार्गी लागलेला असताना केंद्र शासनाने नकार दिल्याने शिवडी येथील मुंबई पोर्ट ट्रस्टच्या जागेवरील बी.डी.डी.

चाळींच्या पुनर्विकासात निर्माण झालेला अडसर, बी.डी.डी. चाळ पुनर्वसनातील पात्र रहिवाशांसाठी वितरीत करण्यात येणाऱ्या सॅच्युरी मिल संक्रमण शिबिरातील सदनिका एमएमआरडीए प्रकल्प बाधितांना देण्याबाबत प्रशासनाने घाट घातल्याने बी.डी.डी. चाळ रहिवाशांत पसरलेली संतापाची लाट, बी. डी. डी. चाळ पुनर्विकास प्रकल्पाचे काम प्राधान्याने पूर्ण करण्याकडे शासनाचे दुर्लक्ष होत असल्याने याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही वा उपाययोजना."

(बुधवार, दिनांक ८ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु प्रलंबित असलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना) [अनुक्रमांक ५]

(५) सर्वश्री सुनिल शिंदे, विलास पोतनीस, अॅड. अनिल परब, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबई शहर आणि उपनगरातील कित्येक झोपडपट्ट्या गेल्या बऱ्याच वर्षांपासून पुनर्विकासाच्या प्रतिक्षेत असणे, यातील बहुतांशी झोपडपट्ट्या केंद्र सरकारच्या परवानगीकरिता तर काही राज्य शासनाच्या परवानगीकरिता रखडलेल्या असणे, तसेच बहुतांशी झोपडपट्ट्या बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या भूखंडावर असणे, शिवाय रेल्वे, भूदल किंवा केंद्रीय प्राधिकरणाच्या भूखंडावरही अनेक झोपडपट्ट्या वसलेल्या असणे, त्यामुळे या विभागाच्या झोपडपट्टी पुनर्विकासासाठी परवानगी मिळविताना येत असलेल्या अनेक अडचणी, परिणामी, झोपडपट्टी पुनर्विकास प्रकल्प रखडलेले असणे, या प्रकल्पांना गती मिळण्यासाठी आणि सर्वसामान्य झोपडपट्टीधारकांना स्वप्नातील घरे मिळण्यासाठी बृहन्मुंबई महानगरपालिका झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण यांनी एकत्रित येवून काम करण्याची असलेली आवश्यकता, परंतु याकडे शासनाचे दुर्लक्ष होत असल्याने याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना. "

(बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु प्रलंबित असलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना) [अनुक्रमांक ६]

(६) **सर्वश्री अमोल मिटकरी**, शशिकांत शिंदे, विक्रम काळे, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"शिवनी (जि.अकोला) येथे सन १९४३ मध्ये विमानतळाची उभारणी करण्यात येणे, सदर विमानतळाचे विस्तारीकरणाकरीता माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये जिल्हाधिकारी, अकोला यांनी २२.२४ हेक्टर जमिनीची आवश्यकता असल्याचे नमूद करणे, त्यानुसार डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठाच्या मालकीची एकूण ६०.६८ हेक्टर जमीन संपादित करण्यात येणे, त्याकरीता रुपये १०० कोटी निधीची आवश्यकता असणे, त्यासंदर्भात मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी झालेल्या बैठकीत शिवनी (अकोला) विमानतळाच्या विकास व विस्तारीकरणाबाबत व्यवहार्यताबाबतचा अभ्यास करून त्याबाबतचा अहवाल सादर करण्याचे सुचविण्यात येणे, अकोला शहरापासून लगतच शेगाव तीर्थक्षेत्र, कारंजा येथील श्री गुरु मंदिर तीर्थक्षेत्र, काटेल, बुलढाणा येथे श्री संत गुलाब बाबा तीर्थक्षेत्र तसेच नरनाळा अभयारण्य इ. पर्यटन स्थळे असणे, त्याचप्रमाणे डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ वास्तू असणे, अकोला व खामगाव येथील एमआयडीसीमध्ये मोठ्या प्रमाणात उद्योग असून औद्योगिकरणाची वाढ करण्याचे व बेरोजगारांना रोजगार उपलब्ध होण्याच्या अनुषंगाने अकोला विमानतळाचे विस्तारीकरण करण्याची आवश्यकता असणे, याबाबत स्थानिक नागरिक व उद्योजकांकडून मागणी होत असणे, त्यामुळे शिवणी (जि.अकोला) येथील विमानतळाच्या धावपट्टी विस्तारीकरणाचे काम करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना"

(सोमवार, दिनांक २० मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक २१ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु प्रलंबित असलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना) [अनुक्रमांक ७]

(७) **श्री. प्रसाद लाड**, अॅड. निरंजन डावखरे, श्री.रमेश पाटील, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"गुरचरण जमिनीवर पिढ्यानपिढ्या वास्तव्यास असणाऱ्या, कब्जेधारक आदिवासी कुटुंबांना वगळण्यात यावे, यासाठी मा.उच्च न्यायालयात पुनर्विचार याचिका दाखल करण्यात यावी जेणेकरून या आदिवासी भूमीपुत्रांवर अन्याय होणार नाही, गायरान जमिनींवरील अतिक्रमणासंदर्भात मा.उच्च न्यायालयाने या याचिकांना दिनांक २८ फेब्रुवारी,

२०२२ पर्यंत दिलेल्या स्थगितीदरम्यान पालघर जिल्ह्यात अनेक वर्षांपासून प्रलंबित असलेली गुरचरण जमिनीवरील अतिक्रमणे व बेकायदेशीर बांधकामे तेथील तहसिलदारांनी पोलीस बंदोबस्तांमध्ये निष्कासित करून अतिक्रमणाच्या जागा संबंधित ग्रामपंचायतीच्या ताब्यात देण्यासाठी सूचित करण्यात आले असतानाही शासनाची भूमिका स्पष्ट झालेली दिसून येत नाही, पालघर जिल्ह्यात निष्कासित केलेल्या तारापूर मंडळ अधिकारी क्षेत्रातील केळवा रोड परिसरातील तसेच कुंभोवली येथील गुरचरण जमिनीवरील अतिक्रमणे नागरिकांनी निष्कासित केली असूनही तेथील दोन हेक्टर जागा ईएसआयसी रुग्णालयाच्या उभारणीकरिता हस्तांतरित करण्याच्यादृष्टीने प्रस्ताव तयार केला असल्याची माहिती जिल्हा प्रशासनाकडून प्राप्त झाली आहे. सबब, सदर प्रकरणी सखोल चौकशी करण्यात येऊन याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(मंगळवार, दिनांक २१ मार्च, २०२३ व गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु प्रलंबित असलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) [अनुक्रमांक ८ व ९]

(८) सर्वश्री विलास पोतनीस, सुनिल शिंदे, आमश्या पाडवी, वि.प.स.

"मेळघाटातील बालमृत्यू रोखण्याबाबत" या विषयावरील श्री. विलास पोतनीस, वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६९५३ ला दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२३ रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(९) सर्वश्री सुनिल शिंदे, विलास पोतनीस, आमश्या पाडवी, वि.प.स.

"मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाची भाडे तत्वातील गृहनिर्माण योजनेतील पनवेल परिसरातील घरे गिरणी कामगारांना देण्याबाबत" या विषयावरील श्री. प्रसाद लाड, वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १७१९५ ला दिनांक ०३ मार्च, २०२३ रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(गुरुवार, दिनांक २३ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु प्रलंबित असलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना)

[अनुक्रमांक १० व ११]

(१०) **सर्वश्री अमोल मिटकरी**, शशिकांत शिंदे, विक्रम काळे, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"अकोला जिल्ह्यामध्ये ६५ मेगावॉटचा पारस विद्युत प्रकल्प सन १९६३ मध्ये सुरु झाला असणे, त्यानंतर सन १९९९ साली त्याच ठिकाणी २५० मेगावॉटच्या दोन प्लॉटना मंजुरी मिळालेली असणे, तसेच २००२ साली ६६० मेगावॉट मिळून बाराशे पंचवीस मेगावॉट मंजुरी मिळालेली असणे व त्यासाठी शासकीय जमीन संपादित करून घेऊन त्यावर शासन निधीदेखील खर्च करण्यात आलेला असताना तत्कालीन ऊर्जा मंत्री यांचे कार्यकाळात पारस (जि.अकोला) ऐवजी ६६० मेगावॉटचा प्रकल्प चंद्रपूर येथे हस्तांतरित करण्यात आलेला असणे, अकोला जिल्ह्यातील जनतेवर अन्याय होणे, सबब, शासनाने याबाबत करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना "

(११) **श्री.आमश्या पाडवी**, डॉ. मनिषा कायंदे, श्री. सचिन अहिर **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"आदिवासी विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहू नयेत, त्यांना समाजाच्या मुख्य प्रवाहात आणून जगण्याचा आधार मिळावा या उद्देशाने शासनाने राज्यात शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा सुरु केलेल्या आहेत, परंतु याच आश्रमशाळा आता आदिवासी मुलांच्या मृत्यूचा अड्डा झाल्या आहेत, गेल्या पाच वर्षात राज्यातील शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळेतील तब्बल ११२६ आदिवासी विद्यार्थ्यांचे मृत्यू झाल्याची बाब गेल्या काही दिवसांपूर्वी निदर्शनास आली आहे, यामध्ये विविध आजारांमुळे मृत्यू होण्याचे प्रमाण अधिक असल्याचे निदर्शनास येत आहे, आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना वेळेवर व चांगल्या दर्जाचे औषधोपचार वा आरोग्य सेवा न मिळाल्यामुळे विद्यार्थ्यांचा मृत्यू झाल्याचे अनेक वेळा निदर्शनास येत आहे, परंतु शासनाचे याकडे दुर्लक्ष झाल्यामुळे मृत्यूच्या प्रमाणात दिवसेंदिवस वाढ होत आहे, विविध आजारांमुळे विद्यार्थ्यांचे मृत्यू होत असल्याचे सांगण्यात येत असले तरी एवढ्या मोठ्या प्रमाणात विद्यार्थ्यांच्या मृत्यूचे नेमकी कारणे काय आहेत याचे विश्लेषण शासनाने अद्यापही केलेले नाही, याबाबत आदिवासी मुलांच्या हक्क, अधिकारांसाठी कार्यरत असलेल्या विविध संस्था-संघटनांकडून शासनाकडे विचारणा करण्यात येत आहे, परंतु त्याकडे शासनाने जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष केले

आहे. राज्य सरकार आश्रमशाळेतील आदिवासी विद्यार्थ्यांचे पालकत्व स्वीकारत असेल तर मृत्यू झालेल्या विद्यार्थ्यांची जबाबदारीही शासनाने स्वीकारली पाहिजे, सर्वप्रथम शासनाने आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांच्या मृत्यूचे ऑडिट करून मृत्यूमागची नेमकी कारणे काय आहेत याचा शोध घेण्याची तसेच भविष्यात आदिवासी विद्यार्थी मृत्यूच्या जाळ्यात सापडू नयेत याकरीता ठोस निर्णयात्मक कार्यवाही करण्याची आवश्यकता आहे, यासंदर्भात शासनाने आतापर्यंत केलेली कार्यवाही वा शासनाची प्रतिक्रिया."

"राष्ट्रगीत."

विधान भवन,
मुंबई,
दिनांक : २४ मार्च, २०२३.

राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.

असुखास्त